

De weg van (bestuurlijke) informatie

VVD Voerendaal
Sebastiaan Vliegen - raadslid
Coen Faessen - raadslid

D66 Voerendaal
Ruud Keijbets - raadslid

Inleiding

Beste collega's,

Zoals in de bijeenkomst inzake proces en inhoud van het formatieproces aangegeven, hebben de fracties VVD en D66 nog een toevoeging. Dit raakt voor een deel de optimalisatie van het raadsproces.

Dit voorstel is tot stand gekomen uit het verzoek of de suggestie van de formateurs om te kijken of VVD en D66 samen deel zouden willen nemen aan de coalitie en één wethouder zouden leveren. In de gesprekken die deze partijen met elkaar voerden, kwam de gemeenschappelijke wens tot optimalisatie van de raadsproces naar voren. Eigenlijk is de bestuurlijke informatieroute ter sprake gekomen. Wij zijn van mening dat onze voorstellen een verbetering van de huidige situatie inhouden. Wij zijn ook van mening dat we de komende jaren moeten blijven werken aan verdere optimalisatie. Immers, zoals raadsleden en collegeleden met elkaar hebben gedeeld, willen we gezamenlijk naar een politiek proces met ruimte voor iedereen. En vooral met respect en aandacht voor elkaars standpunt en argumenten. Door telkens rekening te houden met de kleinst mogelijke minderheid, kunnen we voor Voerendaal het meeste bereiken.

Onderstaand stuk is deels informatief en deels sturend. We hebben het hele proces geprobeerd te schetsen zodat de lezer gemakkelijker de wisselwerking van Raadsinformatieproces en Bestuurlijk Informatieproces kan zien.

Aangezien de formerende partijen aanstaande woensdag in het kader van coalitievorming bijeenkomen, sturen we dit document in de huidige vorm. Wellicht ietwat ruw, maar wel duidelijk. Althans dat vinden wij.

Mochten er toch onverhoopt nog vragen optreden, gelieve deze aan Sebastiaan of Ruud te stellen.

Hoogachtend,

VVD Voerendaal & D66 Voerendaal

Opzet bestuurlijke informatieroute

Bestuurlijke informatie legt een route af van idee tot raadsvergadering. Des te eerder meerdere partijen betrokken zijn in het gezamenlijk leggen van het fundament in dit proces, des te beter (én sneller) de uiteindelijke besluitvorming kan zijn. De argumenten, standpunten en overwegingen zijn immers dan al eerder met elkaar gedeeld.

Onderstaand een opzet van te nemen stappen. Parallel komen enkele beleidsstukken aan bod, die helpen naar de toekomst kijken en te gaan.

De verschillende stappen in het **bestuurlijk informatieproces**:

- Periodiek overleg ambtenaar en portefeuillehouder
 - Indien nodig met leidinggevende en collega's.
- Managementteam: bespreekt concept-document voordat het naar collegevergadering door kan.
 - Bij teveel (inhoudelijke) opmerkingen/wijzigingen óf teveel impact op andere beleidsstukken kan het MT vragen/adviseren om het beleidsstuk gewijzigd opnieuw voor te leggen aan een ntb MT-overleg.
- Overleg met Portefeuillehouder over bevindingen en wijzigingen.
- College-overleg: stelt concept-document vast voordat het naar Raadsvergadering door kan.
 - Bij teveel (politieke) opmerkingen/wijzigingen óf teveel impact op andere beleidsstukken kan het College besluiten dat het beleidsstuk gewijzigd wordt en opnieuw voorgelegd aan een ntb College-overleg.
- Overleg met Portefeuillehouder over bevindingen en wijzigingen en route doorgeleiding naar commissie en raad (via agendacommissie Presidium).

Voor doorgang naar de besluitvormende stappen (MT en College) keurt de portefeuillehouder het beleidsstuk goed.

De verschillende stappen in het **Raads-informatieproces**:

- Presidium:
 - Leid stuk door naar juiste commissie- en raadsvergadering.
 - Wens: Kan stuk als hamerstuk, bespreekpunt of besluitpunt op agenda raad zetten.
 - (Optie voor nadere uitwerking: Kan stukken als ter informatie op agenda commissie zetten.)
 - Of wordt geïnformeerd dat stuk op ander moment dan in concept-jaarplanner wordt aangeboden
- Commissievergadering:
 - Bespreekt stuk inhoudelijk. Dit betekent: ruimte voor technische vragen. Dit zijn vaak de "WAT-"vragen.
 - Wens: Kan stuk als hamerstuk, bespreekpunt of besluitpunt op agenda raad zetten.
- Raad:
 - Bespreekt of bediscussieert stuk politiek. Dit betekent: ruimte voor politieke vragen. Dit zijn vaak de "WAAROM-"vragen.
 - Kan stuk als hamerstuk, bespreekpunt of besluitpunt op agenda raad (om)zetten.

Optimalisatie beleid

Door de volgende documenten en processen kan beleidsontwikkeling en -besluitname in de bovenliggende informatiestroom worden geoptimaliseerd. Optimalisatie betekent in de politiek niet louter versnelling. Vaak betekent het verbetering van de discussie waardoor de kwaliteit in het politieke proces toeneemt. Betere kaders voor het college om mee te werken, grotere herkenbaarheid voor de inwoners (volksvertegenwoordigend) en meer inzichtelijk wat college wel en niet kan/wil oppakken. En daar kan dan over gediscussieerd worden.

- Coalitie-akkoord (vastgesteld door de Raad) met grootste uitdagingen (omgevingsanalyse) en prioriteiten (wat willen wij de komende 4 jaar verwezenlijkt hebben).
- Bestuursakkoord (vastgesteld door College; ook wel college-akkoord genoemd) met uitgewerkte doelstellingen per jaar inclusief uitvoeringsplan, prioriteiten en financiële onderbouwing). (wanneer leveren wij wat en wat leveren wij niet | college geeft concreet aan: wij leveren A in jaar 1, B in jaar 2, etc. → incl. prioriteiten en financiële onderbouwing).
- Strategisch document (10-jaren visie gemeente | antwoord op de vragen: “Wat zijn de belangrijkste uitdagingen de komende 1- jaar?”, “Hoe ziet de gemeente/gemeenschap over 10 jaar uit?” en “Hier wil de gemeente de komende 10 jaar naartoe werken om te zorgen dat Voerendaal leefbaar en financieel gezond is”).
- P&C-cyclus
 - Kadernota: met belangrijkste ontwikkelingen in de omgeving die met name komende (raads)jaar opspelen.
 - Bij behandeling kadernota: discussie over welke ontwikkelingen spelen en waar focus op moet liggen.
 - Bestuursrapportage Voorjaarsnota + kwalitatieve analyse
 - Jaarrekening + kwalitatieve & kwantitatieve verantwoording: welke doelstellingen (van Raad of College) zijn waarom wel/niet gehaald.
 - Bestuursrapportage Najaarsnota + kwalitatieve analyse.
 - Begroting incl. focus op ontwikkelingen vanuit kadernota.

Verder:

- Bestuurlijk InformatieSysteem (BIS) en RaadsInformatieSysteem (RIS):
 - Onderzoeken of stuk/dossier aan zaak(nummer) koppelen ook voor de Raad (RIS) kan. Is gemakkelijker om verbanden te zien.
 - Aanpassen format voor Raadsvoorstel, Raadsbesluit etc. aan speerpunten uit bovenstaande documenten. En werken met vast proces + richtlijnen voor schrijven besluitvormende documenten.
 - Wens: moderniseren format raadsvoorstel.

Noot: door te bekijken of raadsproces als volgt kan worden aangepast, kan beter invulling aan participatie en communicatie in de raads- en collegecycle (P&C) worden gegeven.

Grofweg ziet politieke besluitvorming door de raad in drie stappen als volgt uit:

- Stap 1: Beeldvorming: (ruw) idee voorleggen aan / bespreken (in aanwezigheid) met inwoners. Oplossingsrichtingen ophalen. Fracties delen hun overwegingen en toetsen dit aan elkaar en aan inwoners.
- Stap 2: Oordeelsvorming: voorleggen aan commissieleden in commissievergadering. Voor- en nadelen benoemen + adviseren aan college/ambtelijk apparaat om mitigerend te kunnen oppakken in document/beleid/uitvoering. Fracties zijn duidelijk in standpunten en argumenten.
- Stap 3: Besluitvorming: voorleggen aan raadsleden in raadsvergadering. Standpunten fracties zijn bekend. Gaat puur om besluitname en politieke standpuntuitwisseling.

Noot: de verwachting is dat stap 3 een stuk korter kan worden doordat fracties reeds eerder met elkaar van standpunt hebben gewisseld. Ook interactie met (meer) inwoners eerder in het proces helpt om inhoudelijk goed beslagen ten ijs te komen. Tegelijk worden inwoners eerder voorbereid op komende veranderingen en is er meer tijd om hun bedenkingen en overtuigingen een plek te geven in proces én in het resultaat. In de beschrijving van deze stappen wordt ervan uitgegaan dat alles in/met de raad plaatsvindt. Dat kan natuurlijk ook op andere manieren worden ingevuld.

Hoe nu verder?

Wij stellen net als in andere gemeenten voor om de plaatsvervangend voorzitter van de Raad de taak te geven om de optimalisatie van bovenstaand proces op zich te nemen. Onder auspiciën van de voorzitter van de raad. Eventueel ondersteund door een raads werkgroep / -commissie en natuurlijk de griffier.

Verder wordt de voortgang van de optimalisatie door het Presidium besproken. Waar dit voorstel het bestuurlijk informatieproces raakt, kan dit worden opgepakt door de voorzitter van het college.

Overige tips die wij voorstellen voor optimalisatie zijn:

- Zo snel mogelijk Reglement van Orde van de raad moderniseren. Dit kan eventueel al tijdelijk door het model-RVO van VNG te implementeren. Hierin ook themabijeenkomsten opnemen, met de volgende uitgangspunten:
 - Presentaties en andere stukken van themabijeenkomst tenminste 48 uur voor de bijeenkomst in Ibabs (is formaliseren van bestaande afspraak)
 - Themabijeenkomsten altijd openbaar (anders cf. Gem. wet gebruikmaken van bepalingen rond geheimhouding)
 - Inhoud/opzet/agenda themabijeenkomst goedkeuren in Presidium.

NB naast deze bijeenkomsten kan het college eigen informatiebijeenkomsten organiseren. Hierdoor komt wel een duidelijkere splitsing tussen Raad en College waardoor rollen en bevoegdheden duidelijker gescheiden worden.